VALTION TALOUDELLINEN
TUTKIMUSKESKUS

Näkökohtia listaamattomien yhtiöiden osinkojen verotuksen kehittämisestä

Seppo Kari

Eduskunnan Verojaoston kuulemistilaisuus

27.2.2025

Tausta

- Pohjoismainen eriytetty tuloverotus
  - Ansiotulot: progressiivinen asteikko; ylin rajavero noin 55 %
  - Pääomatulot ja yhteisöjen voitot: suhteellinen verokanta: noin 30 %
  - Verouudistukset: Ruotsi 1991, Norja 1992, Suomi 1993.
- Eriytetyn tuloveron edut
  - Pääomatulot reagoivat herkemmin veroihin kuin ansiotulot (mm. pääomien liikkuvuus)
  - Pääomatulon tosiasiallinen veroaste korkea; inflaation vaikutus
  - Laaja veropohja ja matalahko verokanta hyvä lähtökohta neutraalin verotuksen toteuttamiseksi
- Eriytetyn tuloverotuksen ongelma
  - Kannustaa ilmoittamaan ansiotuloja pääomatulona

Tulonmuunnon estäminen

- Alkuperäinen tulonmuunto-ongelma koskee erityisesti omistajayrittäjiä
- Ratkaisu: kaavamainen jako ansio- ja pääomatulo-osuuksiin (split-järjestelmä)
  - Verotetaan pääomatulona tulo tiettyyn sijoitetun pääoman tuottotasoon asti
  - Rajan ylittävä osa ansiotuloa
- Norja, Ruotsi ja Suomi ottivat tämän mallin käyttöönsä 1990-luvun alussa
- Ratkaisut poikkeavat yksityiskohtien osalta paljonkin
  - Split-järjestelmän kohderyhmä
  - Sijoitetun pääoman määritelmä
  - Normaalituotto-%:n määräytyminen

Osinkoverotus Suomessa

- **Yleinen pääomatuloverotus**
  - Pääomatulon veroprosentit: 30 % (< 30 000 €), 34 % (≥30 000 €)
  - Osittainen kahdenkertainen verotus; osingosta 85 % veronalaista + yhteisövero 20 %
- **Split-järjestelmän** kohteena listaamattomien yhtiöiden osakkaat
- Pääomatulona verotettava osinko: 8% x Nettovarallisuus
  - Siitä 25 % verotetaan pääomatulona => kokonaisveroaste 26 % / 26,8 %
  - 150 000€ ylittävältä osalta 85 % pääomatuloa (vastaa pörssiosinkojen verokohtelua)
- Ansiotulona verotettavasta osingosta 75 % veronalaista ansiotuloa
- Listaamattoman yhtiön osingon pääomatulo-osuus kevyesti verotettua
  - Verrattuna muihin pääomatuloihin ja verrattuna pörssiosinkoon

Tutkimuksessa havaittuja ongelmia

- Kannustaa lisäämään nettovarallisuutta velkoja lyhentämällä, sijoittamalla rahoitusomaisuuteen ja investoinneilla kuluvaan käyttöomaisuuteen
  - Voidaan korjata asettamalla normaalituotto-% vastaamaan veron jälkeistä markkinakorkoa
  - Huom! Jos normaalituotto-% oikealla tasolla, veroaste-erolla ei vaikutusta
- Suosii hitaasti kuluvaa omaisuutta => vääristää investointien kohdentumista; syrjii tuotannollisia investointeja
  - Sama resepti kuin edellä
- Kannustaa maksamaan osinkoa juuri huojennetun osingon enimmäismäärän verran => voi vähentää rahoitusrajoitteisten yritysten investointeja ja kasvua
  - Ongelma johtuu huojennuksen vuosikohtaisuudesta/yksiperiodisuudesta
  - Voidaan korjata ottamalla käyttöön käyttämättömän huojennuksen siirrettävyys (carry forward)

Muuta tutkimuksessa havaittua

- Verotuksen yrittäjyyskannusteita tunnetaan puutteellisesti
  - Kysymyksiä: yrittäjäuran valitseminen, kyvykkäiden ohjautuminen yrittäjiksi; kasvuhakuisuus
- Kuitenkin Kanniainen ym. (2007): Split-järjestelmä voi kannustaa kyvykkäitä henkilöitä valitsemaan yrittäjäuran
  - Normaalituotto-%:n tasolla ilmeisesti tärkeä rooli tässä

Uudistamisajatuksia

- Normaalituotto-% perusteltua alentaa ja sitoa sopivaan viitekorkoon
  - Teoreettisesti oikean koron ja korkosidoksen löytäminen vaikeaa
  - Suoraviivaisempi tapa: viitekorko + preemio
- Huojennetun osingon veroasteen nostaminen noin 30 %:iin
- Osinkohuojennuksen siirrettävyyden salliminen
- Verojen kiristymistä tulisi mahdollisesti kompensoida
  - Listaamattomien yhtiöiden verotus kiristyisi; saattaisi heikentää yrittäjyyskannusteita
  - Ohjelman tavoite ei nimenomaisesti kiristää verotusta vaan poistaa vääriä kannusteita
  - Tästä syystä kompensoiminen voisi olla perusteltua